

El teu món, el nostre món i UNAM (Un altre món és possible)

Autoria:

Cristina Brau Hernández • Setembre 2010

Centre educatiu on es desenvolupa la pràctica:

Col·legi Sant Andreu (Badalona)

DESCRIPCIÓ DE LA PRÀCTICA

El projecte s'adreça a alumnes de 1r i 2n d'Educació Secundària Obligatoria (ESO). A 1r dins una matèria optativa titulada "El teu món, el nostre món", a la qual es dedica una hora setmanal durant tot el curs escolar; a 2n, en una altra matèria optativa titulada "UNAM (Un altre món)". En aquest cas, la dedicació és de tres hores setmanals al llarg d'un trimestre. Jo mateixa porto el projecte endavant, i a 1r s'incorpora la proposta d'Intermón Oxfam "Connectant mons" durant el 2n i part del 3r trimestre. Durant el mes de febrer, al centre té lloc la "Setmana solidària", en la qual enguany es té previst fer algun tipus de col·laboració en les activitats que tenen lloc durant aquesta setmana. El projecte de futur és que els grups de les matèries optatives també siguin dinamitzadors d'actuacions solidàries dins el col·legi i/o portaveus d'iniciatives, projectes... de fora de l'escola també de caràcter social.

EXPERIÈNCIES

El teu món, el nostre món i UNAM (Un altre món és possible)

JUSTIFICACIÓ

Es tracta d'una pràctica innovadora o creativa, ja que és un projecte d'Educació per a la ciutadania global en els nivells de 1r i 2n **dins** el currículum escolar amb un espai propi; a més a més, està concebuda com un projecte per al 1r cicle, al marge de la matèria de Ciutadania, que s'imparteix a 3r de manera obligatòria.

ANTECEDENTS

La història comença amb els crèdits variables de la primera reforma, quan el centre es va proposar donar cabuda a un CV de caràcter social, un dels quals s'anomenava "Igualtat per viure, diversitat per conviure". Més tard, en el nou Batxillerat es va plantejar una matèria optativa del mateix caràcter i va començar "Acció social". Aquest és el precedent de la matèria optativa de 2n "Un altre món", que només fa dos anys ha passat a l'ESO totalment adaptada a les necessitats pedagògiques dels alumnes d'aquesta edat. Posteriorment, la direcció del col·legi va considerar que a 1r podria haver-hi una altra matèria optativa similar, que pogués funcionar com a introducció a la de 2n. Així va néixer el projecte actual.

PROCÉS D'ELABORACIÓ

Com ja s'ha assenyalat, el procés ha estat llarg, si més no la base, i en l'actualitat la mateixa pràctica està fent que vagi creixent.

PARTICIPANTS

Alumnes de 1r cicle d'ESO i professor implicat.

EXPERIÈNCIES

El teu món, el nostre món i UNAM (Un altre món és possible)

DESCRIPTORS DE L'EXPERIÈNCIA

Desenvolupament humà sostenible

En el projecte es treballen els continguts següents, per mitjà de treballs de grup i individuals:

- Necessitats bàsiques, quan es parla del concepte de “suficiència alimentària”.
- Distribució desigual de la riquesa: es treballen les diferències Nord-Sud.
- Models econòmics i productius: el capitalisme, la globalització, multinacionals, dúmping, els processos de producció i per què els productes arriben cars al consumidor encara que el productor no s’hi pugui guanyar la vida, o la trampa del Nord per aconseguir barates les matèries primeres i la mà d’obra del Sud.
- Consum responsable: diferència entre consum i consumisme, reflexió sobre el consum propi. Per què una samarreta no pot costar quatre euros?
- Comerç just: condicions laborals justes, cooperatives, preus justos, les botigues de comerç just, les etiquetes socials.
- Comerç internacional: institucions com l’FMI, l’OMC, el G-8, les zones franques com a llocs d’injustícia laboral i social.

Identitat i diversitat cultural

Per mitjà de la proposta telemàtica “Connectant mons”, migració i desenvolupament d’Inter món-Oxfam, durant el curs passat a 1r d’ESO es va treballar:

- Processos de migració: on es donen. Conèixer-nos millor ajuda a entendre’ns millor: com se senten els migrants, per què migren, d’on procedeixen...
- Elaboració d’un informe, entrevista a una persona migrant.

Democràcia i participació

Conèixer associacions i/o ONG.
Donar a conèixer a la resta de la classe el que han après sobre migració i desenvolupament.
Convidar a la ràdio de l’escola un representant d’una associació d’ajuda a immigrants.

EXPERIÈNCIES

El teu món, el nostre món i UNAM (Un altre món és possible)

Drets humans

Immigració: el dret humà núm. 13.
Justícia social: el Nord i el Sud o la “lleï de l’embut” que regeix el món de les relacions econòmiques és un sistema injust i atempta contra la dignitat humana de la població del Sud que el pateix en forma d’injustícia laboral, social, manca de recursos bàsics per sobreviure i de serveis bàsics com el dret d’anar a escola o de rebre assistència sanitària.

OBJECTIUS DE LA PRÀCTICA

- Assimilació de continguts propers o compartits amb la matèria de Ciències Socials.
- Competències de tipus social i també d’anàlisi de situacions properes a l’alumnat per arribar a conclusions personals.
- Conscienciació i posicionament personal davant de situacions d’injustícia social.

DESENVOLUPAMENT, METODOLOGIA I ACTIVITATS

1r ESO

- Es parla de valors, dels propis i de tres en concret: senzillesa, gratuïtat i solidaritat. Quins són els valors més importants per a tu? Què passaria en un món sense valors?... Imagina-t’ho.
- Individualment, en petits grups i després en gran grup, arribem a la definició de tots tres.
- Introducció a l’anàlisi de la situació d’injustícia que viu una part del món, el Sud (vídeo de treball infantil, dades de l’IDH de diversos països del Sud...).
- Coneixem la carta d’un nen del Sud a la gent del Nord i la responen: què li pots dir a un nen del Sud?
- Temps de lleure, temps de màquines o d’amics: els jocs de la *Play*, etc., com a transmissors de valors insolidaris, racistes, masclistes, etc. (Nadal).
 1. Els passo una enquesta sobre el temps lliure i els videojocs (Amnistia Internacional).
 2. Se’ls presenta una part d’una caràtula de videojoc que explica de manera molt gràfica en què consisteix el joc. Reflexió en gran grup sobre els videojocs.
 3. Elaboren un videojoc alternatiu amb valors i personatges diferents dels habituals. Pensen una campanya publicitària per vendre’l per Nadal.
- El Nord i el Sud o la “lleï de l’embut” que regeix el món de les relacions econòmiques és un sistema injust i atempta contra la dignitat humana de la població del Sud, que el pateix en forma d’injustícia laboral, social, manca de recursos bàsics per sobreviure i de serveis bàsics com el dret d’anar a escola o de rebre assistència sanitària.
- Un marcià baixa d’un planeta i no entén res del que veu a la Terra. Els alumnes segueixen el còmic intentant explicar quina és la situació, prè-

EXPERIÈNCIES

El teu món, el nostre món i UNAM (Un altre món és possible)

via administració de dades sobre: persones que viuen amb menys d'un euro al dia, persones que passen gana, nivells d'escolarització al Sud, persones del nostre país que també viuen en la pobresa, etc.

- Cançó del material de Veterinaris sense Fronteres, "Deja que cante el gallo", que introdueix el tema de la immigració.
- Joc d'ordinador de Mans Unides "Un joc perillós.org", tipus Trivial per acabar de saber què està passant al món.
- Proposta telemàtica Connectant mons (2n i 3r trimestre).
- Conclusions, accions concretes:
 1. Informar els seus companys sobre el que han après durant el projecte per mitjà de l'elaboració d'un Power Point, tríptic i/o mural per a la classe.
 2. Donar a conèixer la realitat de les persones migrants per mitjà de la ràdio de l'escola i/o convidar una persona d'una associació que ajudi persones immigrants.

2n ESO

- Carta oberta a una persona del Sud (davant una foto d'una persona del Sud, els alumnes li escriuen una carta i després un company els respon adoptant el personatge de la foto).
- Comentari d'una notícia de la pàgina www.canalsolidari.org.
- La volta al món d'uns texans (origen de les matèries primeres i de la mà d'obra). Elaboració de mapa i localització, els processos de fabricació i les matèries primeres.
- Mapa conceptual dels processos comercials actuals, paper del Nord i el Sud en les relacions comercials, globalització.
- Vídeo "Un dia especial" d'Intermón Oxfam. Des de Tanzània, la Sara ens explica el problema dels baixos preus de les matèries primeres, en aquest cas del cafè.
- Elaboració d'un vídeo similar al que hem vist que expliqui el problema de les multinacionals i els preus de les matèries primeres al Sud, incloent una cançó solidària i un petit relat que expliqui la situació.
- Obra de teatre "Mala peça al teler" per posar-se a la pell de persones que no tenen unes condicions de treball dignes.
- Treball amb Moodle: el dúmping "Arròs a Haití" o la invasió dels mercats més pobres per part de les multinacionals, els aliments com a matèria de compra i venda, la suficiència alimentària.
- Les regles del comerç internacional: el comerç just.
- Elaborar una wiki sobre el comerç just.
- Elaboració d'un producte i la seva etiqueta de garantia social de comerç just. Exposició.
- Visita a una botiga de comerç just d'Intermón Oxfam.

RECURSOS

El recurs humà és el professor que imparteix la matèria, i els materials serien els equips informàtics dels quals disposa el centre. Des d'aquest curs seran els mateixos alumnes els qui disposaran d'un portàtil propi per fer les activitats telemàtiques.

Materials d'Amnistia Internacional, Intermón Oxfam i Mans Unides.

EXPERIÈNCIES

El teu món, el nostre món i UNAM (Un altre món és possible)

SUPORT D'ALTRES ORGANITZACIONS

Intermón Oxfam disposa de materials que m'han proporcionat una part de les activitats del projecte, sobretot el de 2n.

INTEGRACIÓ EN LES ACTIVITATS DEL CENTRE I TEMPORALITZACIÓ

A 1r d'ESO es tracta d'una matèria optativa que dura tot el curs, a raó d'una hora setmanal.

A 2n d'ESO és una matèria optativa trimestral (uns 20 alumnes de les tres classes) a raó de tres hores setmanals.

AVALUACIÓ

A. Aprenentatges, assoliments i punts forts

Es treballen molts continguts dins el currículum que proporcionen un coneixement de la situació social i econòmica actual, conceptes bàsics d'Economia, de Geografia, etc.

Aquests aprenentatges proporcionen criteris i possibilitat de poder opinar, criticar i posicionar-se davant les situacions d'injustícia que es presenten.

B. Febleses, obstacles i aspectes que cal millorar

Quadrar la temporalització dels continguts, sobretot en el cas del trimestral, pel fet que cada trimestre és d'una durada diferent.

En el cas de 1r, durant aquest segon curs, acabar de definir algunes activitats i afegir algun contingut com el del treball infantil.

En els dos cursos, afegir progressivament activitats de treball cooperatiu i de recerca, amb la incorporació de les TIC.

C. Recomanacions

Val més poc i bé que no pas res. A poc a poc, es van recopilant els materials. Ara, amb l'era digital, s'ha de tornar a començar!!

Els nois i noies responen bé quan troben coherència en allò que s'explica; no vas "amb la pena del pobrissó", sinó que justifiqués amb dades i els parles de realitats que no coneixen i llavors s'estranyen i diuen: "Ah, sí?"

Les notícies no parlen mai en negatiu de la globalització, i el G-8 només el molesten uns quants manifestants violents, de manera que la realitat apareix filtrada. Nosaltres podem informar del que està passant realment, o d'alguns perquè, perquè que hi ha gent que es mor per injustícies de tota mena ja ho saben...

PERSPECTIVES DE FUTUR

En els dos cursos, tenim previst afegir progressivament activitats de treball cooperatiu i de recerca amb la incorporació de les TIC (web-quest, wikis, etc.).

Participar de manera activa en la setmana solidària que organitza l'escola. Donar a conèixer el projecte per poder intercanviar experiències semblants i així enriquir-se.